

9

השם ו-11
העמוד - 11
העמוד - 11

מס. 91
מס. 91
מס. 91

24.6.84
מס. 24.6.84

22.6.86
מס. 22.6.86

מדינת ישראל

משרד ראש הממשלה

9

2/9653/9

1/11 - 1/11

העמוד - 11
העמוד - 11
העמוד - 11

מס. 1
מס. 1
מס. 1

שם תיק: הועדה לתיאום בין ממשלת ישראל לבין הסוכנות היהודית - ניספחים 1 ות עד 7 ות

מזהה פיו: 9653/9-ג

מזהה פריט: R0000agi

כתובת: 3-312-8-7-3
תאריך הדפסה: 26/12/2021

9

הצעה להחלטה

הועדה לתאום הפעולות בין הממשלה לבין הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית מציינת כראגה את המשבר בעליה לישראל ורואה צורך לפעול להגברת העליה.

במשימה זו:

הועדה לתאום מחליטה על הפעלת תוכנית מיוחדת לעידוד העליה לישראל.

התכנית תגובש במשותף על-ידי הממשלה, הסוכנות היהודית והתנועה הציונית.

הועדה לתאום רושמת לפניה את השיפורים המשמעותיים בתחום הקליטה ובעיקר בתוכנית השיכון החדשה כהשתתפות הסוכנות היהודית וקוראת למאמצים נוספים כדי להביא לפישוט הליכי הקליטה ולטיפול מיוחד בתחום התעסוקה.

עקרונות התוכנית

- א. ריכוז המאמץ כארצות מסוימות וביעודים מוגדרים שיש בהם תנאים המאפשרים הגברת העליה.
- ב. שיתוף מירבי של ההנהגות המקומיות בקהילות וארגוני העולים בישראל בתכנון התוכנית ובהפעלתה.
- ג. חלוקת עבודה מוסכמת בתחומי אחריות מוגדרים בין הממשלה לסוכנות.
- ד. פיתוח של פרויקטים המשלבים בתוכם פתרונות בתחום השיכון והתעסוקה.

עיקרי התוכנית

- א. תמשך הפעילות לעידוד העליה מדרום אפריקה על-פי התוכנית ודרך הפעולה שהותוו על-ידי המשרד לקליטת העליה, מחלקת העליה והקליטה והפדרציה הציונית.
- ב. תגובש תוכנית לעליה מדרום אפריקה וצורת תוך שיתוף ההנהגה המקומית בקהילות אלה כאחריות על התוכנית וביצועה.
- ג. פעילות מיוחדת להגדלת מספר הסטודנטים היהודים הלומדים בישראל תוך שיתוף מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל בייזום התוכנית ובהפעלתה.

מוגש על-ידי

ראש המחלקה לעליה ולקליטה
הסוכנות היהודית

השר לקליטת העליה

הסוכנות היהודית המחלקה לעליה וקליטה

THE JEWISH AGENCY IMMIGRATION & ABSORPTION DEPARTMENT

בתשובה נא לתזכיר :

מס'

ירושלים
ת"ד 92

טלפון : 241222
 לסוכנות : AGENCY
 עברי : 222-222
 לועזי : 222-222 } י"ם
 טלפק : 222-222

טלפון : 255811
 עברי : 222-222
 לועזי : 222-222 } ת"א
 טלפק : 222-222

הצעות לסיכום ישיבת המוסד לתיאום

(ה' בתמוז תשמ"ה 24.6.85)

1. ועדה משותפת של המשרד לקליטת העליה ומחלקת העליה והקליטה, בראשות השר וראש המחלקה, תבדוק את מכלול הנושאים הקשורים במדיניות הקליטה (מרכזי קליטה, מערכות הסיוע הישיר והעקיף ועוד) מתוך בחינת המצב בעליה מהארצות החופשיות והצורך לנקיטת צעדים לעידודה.
2. ועדה משותפת של משרדי השיכון, הקליטה, האוצר, מחלקת העליה והכספים של הסוכנות תבדוק באורח מיידי את צורכי הדיור של העולים הנמצאים כבר בארץ - משפחות ויחידים, בשכירות זמנית ובמרכזי קליטה - וחציע דרכים לפתרון הבעיות.
3. ועדת המנכ"לים לבדיקת מדיניות השיכון לעולים, שעל הקמתה הוחלט עקרונית, תורכב ותופעל ללא דיחוי ותביא מסקנותיה בהקדם.

נספח 6 ות

ל' בסיון תשמ"ה
19.6.85

עידוד העליה וקליטה

הצעה _____ להחלטה

1. הוועדה לתיאום מברכה על התנאים המיוחדים שהובטחו להעברת עולים ממרכזי הקליטה לדיור הקבע ולהעברת העולים מאתיופיה מבתי המלון למרכזי הקליטה.
2. הממשלה והסוכנות יעבדו תכנית ומסגרת תקציבית משותפת אשר תבטיח פתרון קבע לכל העולים הנמצאים עדיין בדיור זמני.
3. ועדת מומחים תבדוק את ההסדרים הקיימים בקליטת המעבר (מרכזי קליטה ומעונות) ותבחן חלופות לשיטה הקיימת.
הקריטריונים המנחים יהיו טובת העולה, העלות הכוללת של קליטתו ^{והצורך} להפנות את עיקר המאמץ ומירב המשאבים לדיור הקבע.
4. לעידוד העליה מהמערב, משרד הקליטה ומחלקת העליה יעבדו תוכניות מיוחדות אשר יציגו פתרונות כוללים בתחומי: השיכון, התעסוקה והחינוך.
כל הפעולות הקשורות בפרוייקט בישראל, בין בשלב ההכנה ובין בביצוע יהיו באחריות משרד הקליטה ובשיתוף מחלקת העליה.
כל הפעולות הקשורות בעידוד העליה לפרויקטים אלה יהיו באחריות מחלקת העליה ובשיתוף משרד הקליטה.
5. הוועדה לתיאום מקדמת בברכה את היוזמה שהפרוייקט הראשון במתכונת זו יהיה הפרוייקט "עולים לירושלים".

מוגש על-ידי השר לקליטת העליה

נספח 5 ות

ל' בסיון התשמ"ה
19.6.1985

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י מ :

- (א) יוקצו המשאבים הנדרשים לקליטת יהודי אתיופיה ובראש וראשונה להבטחת צרכי השיכון.
- (ב) חלוקת המשאבים ויעודם יקבעו בתיאום בין המשרד לקליטת העליה, משרד האוצר והסוכנות היהודית.
- (ג) קליטת עולי אתיופיה במסגרות המעבר והטיפול בהם שם הם באחריות הסוכנות היהודית.
- (ד) ההכנה לקליטת הקבע במסגרת המעבר וקליטת הקבע עצמה, על כל תחומיה, היא באחריות המשרד לקליטת העליה.
- (ה) המשרד לקליטת העליה יתאם את פעולות משרדי הממשלה השונים משלב הגעת העולים לארץ.
- (ו) תמשיך לפעול הוועדה העליונה בנושא קליטת בני העדה האתיופית. וועדה זו היא בראשות השר לקליטת העליה בהשתתפות יו"ר המחלקה לעליה ולקליטה בסוכנות והמנכ"ל של משרדי הממשלה ומחלקות הסוכנות היהודית הנוגעים בדבר.

ד ב ר י ה ס ב ר

- 1. מדינת-ישראל נמצאת בתהליך קליטה של עדה בעלת אופי ייחודי.
- 2. העדה מונה אמנם רק כ-25,000 נפש אך בעיות הקליטה שלה מעמידות בפני מדינת-ישראל אתגר מורכב ורגיש.
- 3. אופיה היחודי של עליה זו מבחינה תרבותית דתית, תעסוקתית ובריאותית מחייב מערכת סיוע מקיפה, מעמיקה וממושכת יותר מזו שניתנה לעליות אחרות.
- 4. המערכות הקיימות אינן ערוכות לקליטה זו הן מבחינת אופיה והן מבחינת ההיקף הצפוי. על המוסד לתאום לדעת כי רק חלק קטן מבין 6000 בני העדה הנמצאים בארץ עברו לקליטת קבע.
- 5. הזמן שנותר להערכות כוללת הוא מוגבל ביותר ואנו נמצאים כבר בפיגור.
- 6. מצב זה מחייב הכרעות מידיות בדרגים המוסמכים באשר לצרכי המימון ולמסגרת הפעולה.

מוגש על-ידי השר לקליטת העליה

ב' בחשוון התשמ"ה
28.10.84

ה מ ש ר ד ל ק ל י ט ת ה ע ל י ה

מיפוי של תחומי - האחריות והיעדים להשקעה בבסיס הקליטה של יהודי אתיופיה

ת ח ו מ י א ח ר י ו ת				
רמת הפרט - המשפחה - הישוב - ארצות				
בריאות :	אבחון, מיון טיפול, מעקב	לימוד השימוש בשרותי בריאות	הכנת שרותים מקומיים	לימוד בעיות ייחודיות השתלמויות
מגורים :	התאמה לצרכים	התאמת גודל דירה, ציוד ניהול ואחזקה	הכנת תשתית לפי אופי הנקלטים	תכנית הכוונה ארצית
תעסוקה :	יעוץ, הכוון הכשרה, השמה	הבטחת פרנסה הולמת, מפרנס משני	מסגרות הכשרה ותעסוקה	פיתוח של תכניות יחידיות
חינוך ילדים ונוער :	הכוונה למסגרות מצויידות ומתאימות	שילוב הורים בתהליך החינוכי	התאמה והקמה של מוסדות	תכניות לימוד הכשרת נוערים אמצעי - העשרה
הנחלת הלשון :	למוד השפה והשכלת - יסוד	חומר קריאה	הכנת כ"א ומתקנים להוראה	פיתוח שיטות הכשרה כוח אדם
חברה ותרבות :	היכרות והתקשרות עם הסביבה	תמיכה במשפחה כיחידה חברתית	הכנת הקהילה הקולטת, מנהיגות העולים	שימור תרבות העולים, תכניות לתודעת - קליטה

הסוכנות היהודית — המחלקה לעליה ולקליטה
The Jewish Agency - Immigration & Absorption Department

לשכת ראש המחלקה
OFFICE OF THE HEAD OF THE DEPARTMENT

ירושלים, כ"ח תשרי תשמ"ה
24 באוקטובר 1984

קליטת עולי אתיופיה

מבוא

העליה של יהודי אתיופיה היתה בעלת אופי יחודי הנובע מנתונים אובייקטיביים של הבדלים ניכרים באורחות החיים בין החברה הישראלית לבין אופי החיים בקהילה בארץ המוצא. פער זה מחייב מאמץ מיוחד מצד האוכלוסיה הנקלטת ומצד החברה הקולטת כדי ליצור נקודות מפגש במישור משותף. הקושי בהשגת מטרה זו מוגבר בשל האופי החסוי הכרוך בתהליך העליה ואשר מפריע להצגת יהודי אתיופיה בפני החברה הישראלית. כמו כן גורם אופי התהליך למתחים בקרב העדה בהתייחסות למצב בני המשפחה אשר טרם הגיעו ארצה. בשל אותה סיבה אנו נמצאים בעמדת התגוננות בלתי נוחה, מול ביקורת של גורמים שונים ביהדות העולם, אשר מגלים התענינות בגורל יהדות אתיופיה. אין ספק שהגברת זרם העליה (בטווח הקצר) ידרוש מאמץ מיוחד להתמודדות עם הבעיות שהוגדרה לעיל.

רקע

יהדות אתיופיה מונה בארץ המוצא כ-25,000 נפש, המתגוררים בדרך כלל בכפרים ובריכוזים קטנים. כ-80% מהאוכלוסיה הם יוצאי אזור גונדר ודוברים אמהרית וחלקם הקטן בוגרי מסגרות חינוכיות של "אורט", כ-20% הם יוצאי אזור טגרי ודוברי טיגרנית ומרביתם אנלפאבתיים. הכינוי פלאשי נחפס בעיני העדה כבעל קונוטציה שלילית והם מכנים את עצמם בית ישראל. מסורחם הדתי מתבסס לחמישה חומשי תורה בלבד, עובדה אשר גרמה להיסוסים אצל הרבנות בארץ ישראל, אשר הכירה בהם כיהודים רק בשלהי שנת 1973, בפסק הלכה של הראשון לציון הרב עובדיה יוסף. פסק ההלכה נתייחס ליהודי אתיופיה כצאצאי שבט דן. בתהליך ההגעה ארצה הכולל שהות במחנות מעבר בתנאים קשים, גורם לשינויים במבנה החברתי ותהליכים נפשיים קשים.

2/. נספח 3 ות

הסוכנות היהודית — המחלקה לעליה ולקליטה
The Jewish Agency - Immigration & Absorption Department

לשכת ראש המחלקה
OFFICE OF THE HEAD OF THE DEPARTMENT

- 2 -

נחוני עליה וקליטה

היום נמצאים קרוב ל-6500 יהודים יוצאי אתיופיה, אשר מהם הגיעו ארצה כ-6000 בעליה החדשה שהחלה בשנת 1977 וכ-500 ותיקים.
כ-2000 נפש הגיעו לפתרונות דיור קבועים וכ-4500 שוהים במסגרות מעבר של הסוכנות היהודית, תקופת הזכאות לעולים מאתיופיה במוסדות המעבר נקבעה לשנה.
כמחציתם שוהים במסגרות אלה מעל לשנה.
התפוסה במוסדות המעבר היא כיום למעלה מ-90% מיכולת האכלוס של מוסדות אלה.
בשל ריבוי אחוז הצעירים הבודדים בקרב העולים הוקמו בתקופה האחרונה מרכזי קליטה לצעירים, שהם מסגרות פנימיות, אשר כוללים בתוכניתם את לימוד השפה וכן לימודי העשרה להשלמת השכלה תיכונית, תוך מגמה להכשירם ללימודים אקדמיים והפיכתם למנהיגים פוטנציאליים של העדה.

הטיפול בעולים מחבס על ליווי צמוד של סומכות, בתקופה הראשונית לשהות בארץ.
יחד עם זאת עקרונית העבודה של הטיפול באוכלוסיה מכוונת למנוע התנהגות תלוחית של העולים ולחזק את יכולת הטיפול העצמאי של העולה החדש.
לשם כך נימצאים בכל מוסד מעבר מספר עולים ותיקים המועסקים על ידינו ואשר חפקידם האו לגשר בין הגופים הקולטים ובאוכלוסיה הנקלטת. בעצם חפקידם הם משמשים דוגמא לאפשרות מוצלחת של קליטה בארץ.

נקודות להתייחסות מידית

- א. רוב העולים שוהים עדיין במוסדות מעבר ולכן הם טרם יצרו נקודות מגע עם החברה הישראלית. מספר העולים אשר צריכים לעזוב את חממת מוסדות המעבר והתוספת המשוערת של העולים שיגיעו בתקופה הקרובה, מחייבים הערכות לקליטה חברתית.
- ב. כדי לפתור את בעיית דיור הקבע, יש לרכוש דירות עבור העולים, שליחת עולי אתיופיה לשוק הדירות הישראלי איננה מעשית בשום פנים ואופן.
- נכח צפי העולים יש לרכוש מידית כ-1000 דירות.
- ג. איחור מיקום הדירות צריך להיות מלווה בבדיקה יכולת הסביבה לקלוט את העולים.
- ה. העולים מאתיופיה מגיעים בחוסר כל ובחוסר נסיון בשימוש בכסף בחברה המודרנית. לפיכך כל מערכת הזכאויות המיועדת לעולים במדינת ישראל, אינה רלבנטית לגביהם ויש לחשוב על כללים מיוחדים וגמישים.

3/.

הסוכנות היהודית — המחלקה לעליה ולקליטה
The Jewish Agency - Immigration & Absorption Department

לשכת ראש המחלקה
OFFICE OF THE HEAD OF THE DEPARTMENT

- 3 -

ד. הצעירים הבודדים דורשים התייחסות מיוחדת בשל העובדה כי זוהי שכבת המנהיגות הבאה שחוביל את העדה כולה, לקליטה מוצלחת או חלילה לכשלון. מערכת הזכאות הכללית מקשה על הבודדים היא קריטית במיוחד לגבי האוכלוסיה הנדונה.

ה. תהליך חידוש הכרות אשר יוצרים הגברים גורם לחסיסה ולמחח בקרב העולים, יש להאיץ את קבלת ההחלטה הסופית בקשר לנושא זה.

כל הבעיות שפורטו לעיל הן חלק קטן ממכלול הבעיות והנושאים בהם מחלבטים העוסקים בקליטת יהודי אתיופיה.

אי לכך אנו מציעים הקמה של:

א. ועדה בין מוסדית בראשות שר הקליטה וראש מחלקת העליה שתקבע מדיניות רב שנתית, תבצע מעקב על הביצוע ותוודא רמה מירבית של תאום.

ב. ועדת ביצוע בדרג מנכ"לים שתוציא לפועל מדיניות זו.

ג. יש לרכז חתח גג המועצה הציבורית לקליטת יהודי אתיופיה את כל הגופים ההתנדבותיים העוסקים באופן כלשהו בסיוע לקליטת העולים מאתיופיה. וזאת כדי למנוע כפילויות ולהגביר את האמון במערכת הקליטה.

מוגש על-ידי: הנהלת הסוכנות היהודית
והנהלה הציונית

ל' בתשרי התשמ"ה

26.10.1984

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר מחדש את החלטת הוועדה לתיאום
הפעולות בין הממשלה לבין הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית מיום
26.1.1979, למשך ארבע שנים נוספות, כדלקמן:-

(א) בהמשך להחלטות הקודמות בעניין:

1. סכום שנתי של עשרה מליון דולר יוקצב לתכנית זאת. מחצית הסכום תוענק על-ידי ממשלת ישראל והמחצית השנייה על-ידי הסוכנות היהודית.
2. חמישה מליון דולר מהסכום השנתי הנ"ל יוענקו במשך ארבע שנים לקרן החינוך יהודי בתפוצות ע"ש ל.א. פינקוס, עבור פרויקטים ברחבי העולם. חמשת המליון הנותרים יהיו תקציב משותף עבור פרויקטים שיתבצעו בישראל ואשר ישרתו, יסייעו ויקדמו את החינוך של יהודי התפוצות.
3. לאור ההגדלה הניכרת של קרן פינקוס, אשר תגיע לעשרים-וחמישה מליון דולר, ייבדקו מבנה והנחיותיה.

(ב) שר החינוך והתרבות ויו"ר הנהלת הסוכנות ממונים על ביצוע התכנית המשותפת לחינוך היהודי בתפוצות.

מוגש על-ידי: הנהלת הסוכנות היהודית
והנהלה הציונית

נספח 2 ות

מצב יהודי בריה"מ

א. יציאה

- ב-1982 יצאו 2692 יהודים - נשרו 1961.
ב-1983 יצאו 1314 יהודים - נשרו 927.
ב-1984 (מינואר עד סוף ספטמבר) יצאו 721. נשרו 438.

ב. אסירי ציון ומסורבי עליה

- 13 אסירי ציון כלואים בבתי סוהר ובמחנות.
5 אסירי ציון מחכים למשפט.
3 אסירי ציון לשעבר מנועים מלעזוב את בריה"מ
10,000 יהודים הם מסורבי עליה.

ג. התגברות אנטישמיות ואנטי ציונות

פעילי עליה נרדפים "כשהוכחות" כוזבות נשתלות בבמיהם כהוכחה לפעילות נגד המדינה.

מתנכלים למורים לעברית והוראה העברית נעשית קשה.

מקשים על מגע בין יהודי בריה"מ והעולם החיצוני (הן בקשר טלפוני והן בביקורים בבריה"מ והן במשלוח חבילות).

יש מסע אנטישמי בתמיכת השלטונות בעזונות ובחקשורת.

2/.

ד. פעולות ע"י הועידה העולמית למען יהודי בריה"מ וסניפיה הארציים

ועידה בינלאומית של משפטנים בווינגטון בחודש ינואר 1984.

שבוע סולידריות עם יהודי בריה"מ בחודש מרץ 1984.

ועידה דרום אמריקאית באפריל במכסיקו-סיטי למען יהודי בריה"מ
בהשתתפות מדינאים מ-9 ארצות של היבשת.

ועידה אירופית בהשתתפות ראשי קהילות מ-10 ארצות בפריס בחודש מאי.

ועידה של נשות פרלמנטרים למען יהודי בריה"מ בווינגטון בחודש מאי.

עצרת עם ותהלוכת מחאה של 200,000 איש בניו-יורק בחודש מאי.

הועידה השלישית של הקבוצה הבין-פרלמנטרית האירופית בהשתתפות נציגים
מ-15 בתי מחוקקים בחודש יולי בלונדון.

בחודש יולי קראה הועדה ליחסי חוץ של הסנט של ארה"ב לנשיא ריגן לדרוש
את יציאת יהודי בריה"מ. מכתב ברוח זו שוגר לממשלת בריה"מ חתומה ע"י
כל הסנט.

בספטמבר השנה התכנסה בלונדון המועצה הבינלאומית של הועידה העולמית
("ועידת בריסל").

ה. פעילות בברי"מ

בחודש יוני פנו 114 משפחות יהודיות לנשיא מיטראן וביקשו שיחערב לטובתם
למען "רפטריאציה".
בחודש אוגוסט פנו 5 מסורבי עליה מללינגרד לראש ממשלת בריטניה, גב' חאצ'ר.

פטיציה לנשיאות הסובייט העליון ע"י 43 יהודים מריגה בללינגרד.
פעולות למען יוסף ביגון ואנטולי שירנסקי.
שמיחת רעב כהזדהות עם אסיר ציון זונשיין.

מוגש על-ידי: הנהלת הסוכנות היהודית
וההנהלה הציונית

כ"ח בתשרי התשמ"ה
24.10.1984